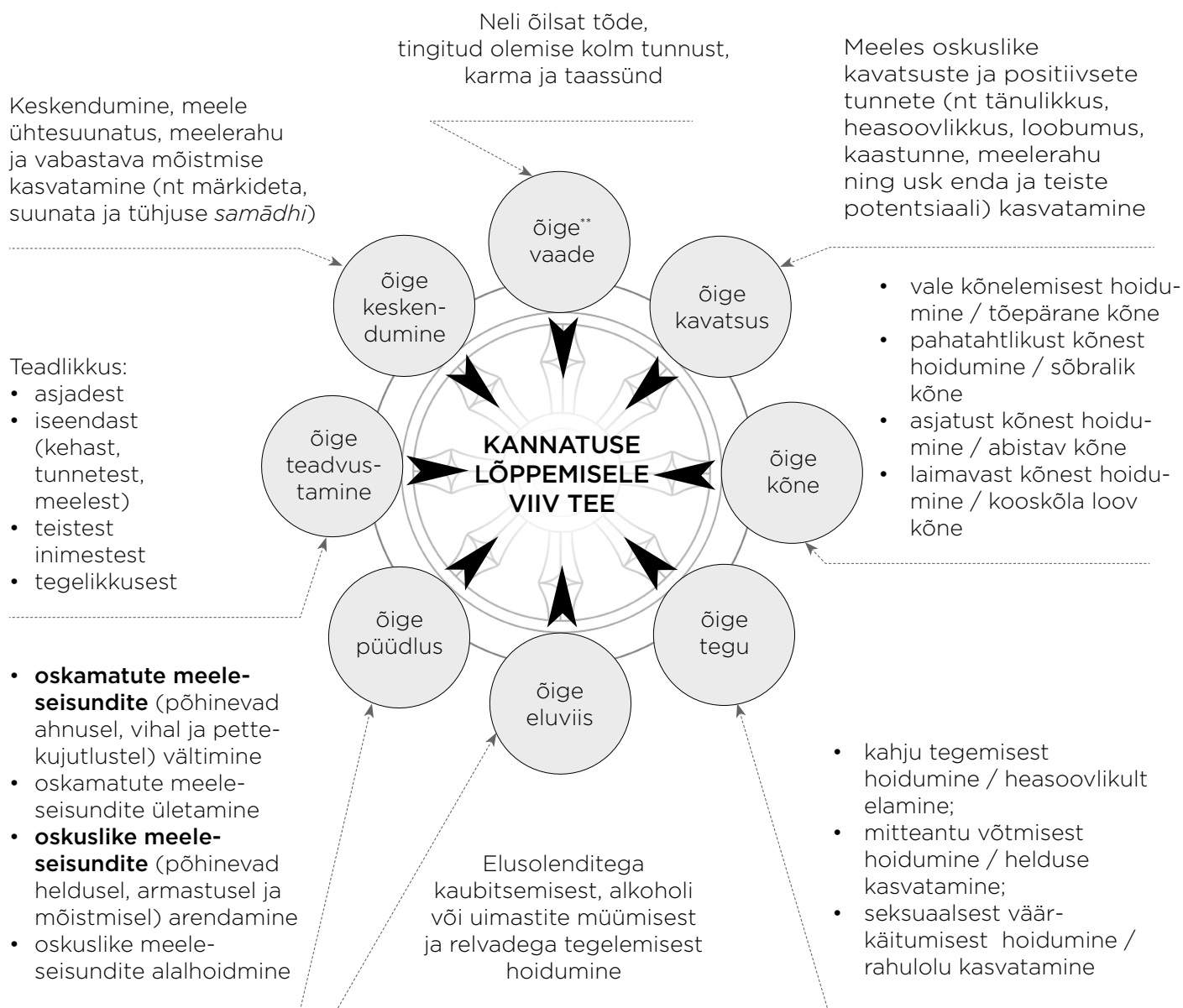

BUDDHA KAHEKSAOSALINE TEE*

Lisalugemist Buddha kaheksaosalise tee teemal:

- Rupert Gethin "Budismi alused", Tartu Ülikooli Kirjastus, 2021
- Sangharakṣita "Buddha õilis kaheksaosaline tee" (Kirjastus Koolibri, Tallinn 1994), veebis lugemiseks: <https://www.budakoda.ee/buddha-oilis-kaheksaosaline-tee/>.
- Bhikkhu Bodhi "The Noble Eightfold Path. The Way to the End of Suffering" (Buddhist Publication Society 1994) veebis lugemiseks: <https://www.accesstoinight.org/lib/authors/bodhi/waytoend.html>
- **Ṭhitaṇṇo** Bhikkhu "Virgumise tee - nii nagu õpetas Buddha" (Eesti Theravaada Sangha, Tallinn 2018) lk 52-81
- "Budismi pühad raamatud I" (Lux Orientis, Tartu 2004), Seadmuseratta käimapanemine (Linnart Mälli tõlkes) lk 13-17

* Täpsem sõnastus Buddha kaheksaosalise tee tarvis on õilsate kaheksaosaline tee (paali keeles: **ariya aṭṭhaṅgika magga**; sanskriti keeles: **āryaṣṭāṅgamārga**). Seda on tõlgitud ka õilsaks kaheksaosaliseks teeks ja aarjalikuks kaheksaosaliseks teeks.

** Sõnaga „õige“ tõlgitakse paalikeelset sõna **samma**, kuid mitte kõik autorid ei pea seda sobivaks tõlkevasteks. Nii tõlgitakse **samma** 't ka kui "sobiv", "täiuslik", „terve“ ja „terviklik“.

Õilis kaheksaosaline tee kolmeosalise tee vaates*

I. MÕISTMINE (PRAJÑĀ)

õige vaade nelja tõe nägemine

õige kavatsus { ihade puudumine
sõbralikkus
kaastunne

II. KÕLBLUS (ŚILA)

õige jutt { hoidumine valetamisest
hoidumine laimamisest
hoidumine sõimamisest
hoidumine lobisemisest

õige tegu { hoidumine elusolendite kahjustamisest
hoidumine selle võtmisest, mida pole antud
hoidumine sugulisest väärkäitumisest

õige eluviis ei põhine valetamisel ja väärkäitumisel

III. KESKENDUMINE (SAMĀDHI)

õige püüdlus { veel tekkimata hüvetute seisundite vältimine
juba tekkinud hüvetute seisundite mahajätmine
veel tekkimata hüveliste seisundite esilekutsumine
juba tekkinud hüveliste seisundite edasiarendamine

õige meelepidamine { keha meelepidamine
tunnete meelepidamine
meele meelepidamine
dharmade meelepidamine

õige keskendumine nelja *dhyāna* harjutamine

* Allikas: Rupert Gethin "Budismi alused", Tartu Ülikooli Kirjastus, 2021